

SZAKMAI FEHÉR KÖNYV

A Q1-től a Q4-ig Felületminőségi szintek a tervezőasztaltól a valóságig

Pontos határértékek, mérési módszerek és anyagtechnológiai követelmények a Magyarországon érvényes szabványok alapján. Kerülje el a vitákat az átadásnál!

SZELLEMI TULAJDONOS: BALATONMENTI TŰZVÉDŐK KFT.

WEB: www.airless.hu

Székhely: 8600 Siófok, Bajcsy-Zsilinszky utca 210.

E-mail: iroda@airless.hu

Rendeltetés és jogi nyilatkozat: Ezt a szakmai kiadványt a *Balatonmenti Tűzvédők Kft. (Airless.hu)* bocsátja a hazai építőipari szereplők rendelkezésére. A dokumentum célja, hogy objektív, számszerűsített és ellenőrizhető kritériumrendszert biztosítson a gipszkarton szerkezetek felületképzési szintjeinek meghatározásához. Az itt közölt adatok a hatályos magyar és európai szabványokon, valamint a vezető gyártók technológiai előírásain alapulnak, segítve a megrendelők és kivitelezők közötti konszenzust.

1. BEVEZETÉS: A SZUBJEKTÍV VITÁK LEZÁRÁSA A SZÁRAZÉPÍTÉSBEN

A hazai építőipari kivitelezések egyik leggyakoribb konfliktusforrása a készre jelentett falfelületek esztétikai minősége. Az olyan hagyományos, szubjektív kifejezések, mint a „*festésre kész*”, „*burkolásra előkészített*” vagy „*tökéletesen sima*” felület, jogilag és műszakilag értelmezhetetlenek, mivel nem köthetők számszerűsíthető fizikai paraméterekhez. Ami a kivitelező számára elfogadható „normál” munka, az a megrendelőnek – egy erős súrolófény árnyékában – hibás teljesítésnek tűnhet.

A probléma áthidalására az európai szárazépítészeti szakma (így az ÉVOSZ Szárazépítő Tagozata, valamint a vezető gyártók, mint a Rigips, Knauf és Norgips) bevezette a **Q1, Q2, Q3 és Q4** felületminőségi kategóriákat (a „Q” a minőségre utaló angol *Quality* szóból ered). Ez a rendszer pontosan meghatározza, hogy az egyes szintekhez milyen technológiai lépések, anyaghasználat és vizuális toleranciák tartoznak.

A LEGFONTOSABB ALAPELV

A felületminőségi szintet nem utólag, a vita hevében kell kitalálni. A kívánt Q-szintet már a **tervezési fázisban, a kiírási szövegekben és a vállalozási szerződésben** rögzíteni kell, hozzárendelve a tervezett végső felületburkolati módot.

2. JOGI ÉS SZABVÁNYOSSÁGI HÁTTÉR MAGYARORSZÁGON

Magyarországon a szárazépítési és glettelési munkák minősítését, valamint a megengedett méret- és síklapúsági eltéréseket az alábbi szabványok és műszaki irányelvek szabályozzák:

- **MSZ EN 13964:** Álmennyezetek. Követelmények és vizsgálati módszerek.
- **DIN 18202:** Építőipari tűrések – Síklapúsági toleranciák a magasépítésben.
- **ÉVOSZ Szárazépítő Tagozat Irányelvei:** „Útmutató gipszkarton lapok glettelésére és felületképzésére” (az európai Eurogypsum ajánlások hazai adaptációja).
- **Padló MI 01:2015:** Burkolástechnikai műszaki irányelvek, melyek a fogadófelületek (így a gipszkartonok) minőségi fokozatait szintén ehhez a Q1-Q4 rendszerhez kapcsolják.

3. A NÉGY FELÜLETMINŐSÉGI SZINT (Q1–Q4) TECHNOLÓGIÁJA

A gipszkarton szerkezetek felületkezelése mindig egymásra épülő lépésekből áll. Minél magasabb a kért osztály, annál több technológiai fázisra és finomabb anyagokra van szükség.

3.1 Q1 Szint – Alap glettelés (Basic Filling)

A Q1 szint az abszolút minimum, amely a szárazépítészeti szerkezet statikai és funkcionális integritásához (tűzgátlás, hangszigetelés, légtömörség) szükséges.

- **Technológia:** A gipszkarton lapok illesztéseinek (hézagainak) kitöltése hézagoló gipsszel, a hézagerősítő szalag (üvegszövet vagy papír) beágyazása, valamint a rögzítőcsavarok fejeinek egyszeri lekenése.
- **Optikai követelmények:** Nincsenek. A felületen megengedettek a szerszámnyomok, ráglettelések, hullámok és az anyag száradási zsugorodásából adódó kisebb mélyedések. Csiszolás nem szükséges.
- **Alkalmazási terület:** Olyan felületek, amelyek végleges takarást kapnak. Pl. kerámia burkolólapok (csempe) alá, vastag ágyazatú kőburkolatok alá, vagy többrétegű szerkezetek belső (nem látható) rétegeinél.

3.2 Q2 Szint – Normál glettelés (Standard Filling)

Amennyiben a tervdokumentáció vagy a szerződés nem határoz meg külön felületi minőséget, úgy a hatályos szakmai konvenciók szerint **a Q2 szint tekintendő a normál, általános elvárásnak.**

- **Technológia:** Magában foglalja a Q1 alapglettelést, majd a hézagoló anyag száradása után egy finiselő (befejező) réteg felvitelét a hézagokra, fokozatos, fokozatmentes átmenetet képezve a gipszkarton lap síkjával. A csavarfejeket ismételtlen át kell simítani és lecsiszolni.
- **Optikai követelmények:** Normál (szórt, közvetett) fényviszonyok mellett a felület nem mutathat durva egyenetlenségeket. Szerszámnyomok és barázdák nem maradhatnak a csiszolás után.
- **Korlátozás:** Súlyosfényben (oldalról eső, éles megvilágításban) a hézagok és a kartonlap eltérő textúrája miatti árnyékhatások kirajzolódhatnak. Ez ezen a szinten technológiai elkerülhetetlen, és nem minősül hibának!

- **Alkalmazási terület:** Közepes és durva struktúrájú falburkolatok (pl. fűrészpores tapéták), strukturált vagy matt, hengerezett diszperziós festékek, 1 mm-nél nagyobb szemcseméretű dekorvakolatok alá.

3.3 Q3 Szint – Speciális glettelés (Special Filling)

A Q3 szint magasabb esztétikai igényeket elégít ki, ahol a hagyományos falkezelés már nem elegendő a finomabb burkolatok fogadására.

- **Technológia:** Tartalmazza a Q2 szint teljes folyamatát, majd száradás és csiszolás után a teljes felületet egy vékony glettelőréteggel vonják be (póruszáró vagy nullás glettelés). Ez kiegyenlíti a gipszkarton papír felületének és a glettel hézagoknak az eltérő nedvszívó képességét.
- **Optikai követelmények:** Fokozott minőség. Szórt fényben szinte tökéletesen homogén. Súrolófény esetén az árnyékhatások minimálisra csökkennek, de teljesen nem zárhatók ki.
- **Alkalmazási terület:** Finom struktúrájú tapéták (pl. vlies, finom textil tapéták), matt és selyemmatt, nem strukturált (sima) festékek, finom (1 mm alatti) vékonyvakolatok alá.

3.4 Q4 Szint – Különleges glettelés (Premium Skimming)

A jelenleg elérhető legmagasabb minőségi kategória, amelynél a gipszkarton alapstruktúrája teljesen megszűnik létezni a külső szemlélő számára.

- **Technológia:** A teljes felületet egy egybefüggő, vastagabb (általában legalább **1.0 mm - 2.0 mm** közötti) prémium minőségű glettelőanyaggal vonják be, majd teljes felületű, finom gépi vagy kézi csiszolással teszik tökéletessé.
- **Optikai követelmények:** A legmagasabb elvárások. A cél az, hogy a felület még súrolófényben (irányított megvilágításban) se mutasson lokális hézagnyomokat vagy árnyékokat.
- **Alkalmazási terület:** Fényes vagy selyemfényű festékek, fémes vagy lakkhatású tapéták, stukkómunkák, valamint olyan falfelületek, amelyek közvetlen és intenzív súrolófénynek lesznek kitéve (pl. nagy üvegfelületek melletti falak, falmosó lámpák környezete).

MŰSZAKI INNOVÁCIÓ: AZ AIRLESS GÉPI TECHNOLÓGIA SZEREPE A Q3-Q4 MINŐSÉGBEN

A prémium kategóriás felületképzés (különösen a **Q3 és Q4 szintek**) hagyományos, kézi glettvassal történő kivitelezése rendkívül munkaigényes és magában hordozza a humán erőforrásból adódó felületi hullámosság kockázatát. A modern, nagyteljesítményű **Airless (levegő nélküli) szórástechnológia** alkalmazásával a készrekevert pasztaszerű glettek (pl. Knauf Super Finish, Rigips Promix Premium) tökéletesen egyenletes, mikronpontosságú rétegben hordhatók fel a teljes felületre. Az Airless technológia garantálja a foltmentes száradást, a minimális anyagzsugorodást és az abszolút homogén textúrát, amely elengedhetetlen a sikeres Q4-es átadásokhoz.

4. ÖSSZEHASONLÍTÓ MÁTRIX: GLETTÉLÉSI SZINTEK ÖSSZELETÉSE

Szint	Technológiai tartalom	Vizuális / Optikai elvárás	Ajánlott végleges burkolat
Q1 (Alap)	Hézagok kitöltése, szalag beágyazása, csavarok egyszeri glettelése. Csiszolás nincs.	Nincs optikai elvárás. Szerszámnyomok, zsugorodások megengedettek.	Hidegburkolat (csempe), gépészeti terek, nehéz kőlapok.
Q2 (Normál)	Q1 + a hézagok finiselő átsimítása, fokozatmentes átmenet képzése. Csiszolás.	Általános igények. Szórt fényben sima, de sűrűfényben a hézagok kirajzolódhatnak.	Fűrészporos tapéta, strukturált festékek, durva vakolatok (>1mm).
Q3 (Speciális)	Q2 + a teljes felület széles átsimítása (póruszárás/ nullázás) Airless géppel vagy kézzel.	Fokozott igények. Szórt fényben teljesen homogén, sűrűfényben minimális árnyékok lehetnek.	Matt, sima festékek, finom textúrájú vlies tapéták, vékonyvakolat (<1mm).
Q4 (Különleges)	Q3 + a teljes felület összefüggő glettelése (>1mm vastagságban) Airless szórással és finom csiszolással.	Legmagasabb igények. Sűrűfényben is minimalizált árnyékok és átmenetek.	Selyemfényű/fényes festékek, dizájn-tapéták, extrém megvilágítású terek.

5. ELLENŐRZÉSI ÉS MÉRÉSI MÓDSZERTAN: HOGYAN MÉRJÜNK HELYESEN?

Az építéshelyszíni viták döntő többsége abból adódik, hogy a műszaki ellenőr vagy a megrendelő nem megfelelő módszerrel vizsgálja a felületet.

5.1 A vizsgálat körülményei

A felületminőséget **a tervezett, normál használati körülményeknek megfelelő megvilágítás mellett** kell ellenőrizni. Ez azt jelenti, hogy a vizsgálatot nappali fényben vagy a helyiség állandó (tervezett) mesterséges világítása mellett kell elvégezni, a falra merőlegesen vagy normál látószögben, kb. **1.5 - 2.0 méter** távolságból.

A "súrolófény lámpa" használatának szigorú szabálya:

Gyakori hiba, hogy a minősítést a falra közvetlenül rászorított, nagyteljesítményű halogén reflektorral vagy LED-es munkalámpával végzik olyan felületeken (pl. Q2 vagy Q3), ahol ez a szerződés szerint nem volt elvárás.

Súrolófénnyel csak akkor ellenőrizhető a fal, ha a Q4 szint kifejezetten le lett kötve, vagy ha a fal mellett véglegesen falmosó, súrolófényű dizájn-világítás fog működni!

5.2 Síklapúsági határértékek (DIN 18202 alapján)

A vizuális homogenitáson túl a falak geometriai pontosságát (síklapúságát) egy **2 méter hosszú mérőléccel** (alumínium élvonalzó) és egy kalibrált mérőekkel kell vizsgálni.

Megengedett legnagyobb pontatlanságok (rések) 2 méteres hosszon:

- **Q1 / Q2 szint esetén (szokványos tűrés):** maximum **3.0 mm** a 2 méteres mérőléc alatt.
- **Q3 szint esetén (fokozott tűrés):** maximum **2.0 mm** a 2 méteres mérőléc alatt.
- **Q4 szint esetén (különleges tűrés):** maximum **1.0 mm** a 2 méteres mérőléc alatt.

6. ANYAGTECHNOLÓGIAI KÖVETELMÉNYEK ÉS GYÁRTÓI RENDSZEREK

A kívánt Q-szint elérése rendszerszintű anyaghasználaton múlik. A Magyarországon piacvezető gyártók specifikus termékcsaládokat fejlesztettek ki a tökéletes eredmény érdekében.

- **Knauf Perfect Surfaces rendszer:** A glettelőanyagokat 7 alapvető fizikai feltétel alapján tesztelik. Hézagoláshoz (Q1-Q2) a *Knauf Fugenfüller* vagy *Knauf Uniflott*, míg a felületkészítéshez (Q3-Q4) a *Knauf Super Finish* vagy *Knauf Fill & Finish* készrekevert paszták az irányadók.
- **Rigips rendszer:** A hézagoláshoz a *Rifino Top* vagy *Super gipszes* hézagolókat alkalmazzák. A Q4 szint eléréséhez a teljes felületre a *Rimano Plus* vagy a *Promix Premium* kész glettet írják elő, melyek kiválóan alkalmasak gépi Airless szórásra is.
- **Norgips rendszer:** A vízszintes és függőleges simítási szintekhez a *Norgips Start* (alapozó és hézagoló) és *Norgips Finish* termékpárost javasolják.

7. GYAKORLATI ÚTMUTATÓ A VITÁK ELKERÜLÉSÉRE AZ ÁTADÁSNÁL

1. **A kiírás pontosítása:** A költségvetési kiírásban kerülni kell a szubjektív kifejezéseket. Helyette a pontos megfogalmazás: „*Gipszkarton válaszfalak készítése Q3 felületminőségben, az ÉVOSZ irányelveknek megfelelően, matt diszperziós festés alá.*”

- 2. Minta-felület (Mock-up) készítése:** Nagyobb projekteknel (500 m² felett) a kivitelezőnek kötelezően el kell készítenie egy legalább **5-10 m²**-es minta-felületet a véglegesen tervezett gletteléssel és festéssel/tapétázással, amelyet a felek aláírásukkal szentesítenek.
- 3. A fényviszonyok előzetes rögzítése:** Ha a megrendelő speciális LED-es sűrolófény-világítást tervez a helyiségbe, azt már a glettelési munka megkezdése ELŐTT jeleznie kell. Ilyenkor kötelező a Q4 szint megrendelése.
- 4. Közbenső ellenőrzés:** A glettelési szinteket és a síklapúságot a végső felületképzés (festés vagy tapétázás) MEGKEZDÉSE ELŐTT kell ellenőrizni és jegyzőkönyvezni.

8. ÖSSZEGZÉS

A Q1-től Q4-ig terjedő skála nem minőségi osztályokat jelent abban az értelemben, hogy a Q1 „rossz”, a Q4 pedig „jó” munka lenne. Mindegyik szint egy-egy konkrét műszaki és esztétikai igény kielégítésére szolgál. A gazdaságos és feszültségmentes építkezés kulcsa a funkciónak megfelelő szint kiválasztása, a pontos szerződéses rögzítés és a szabványos, 2 méteres mérőléccel, normál fényviszonyok mellett végzett, szubjektivitástól mentes ellenőrzés.

Műszaki és szakmai források jegyzéke:

- ÉVOSZ Szárazépítő Tagozat: Útmutatások és irányelvek gipszkarton lapok glettelésére és felületképzésére.
- Knauf Perfect Surfaces Magyarország – Terméktechnológiai és minőségi útmutatók (<https://knaufperfectsurfaces.com/hu>).
- Saint-Gobain Hungary Kft. – Rigips Kivitelezői Kézikönyv és Minőségi felületi glettelés (Q1-Q4) útmutató (<https://www.rigips.hu>).
- Norgips Hungary – Gyakorlati tanácsok gipszkarton beépítések szintjeihez (<https://norgips.hu>).
- DIN 18202: Toleranzen im Hochbau - Bauwerke (Síklapúsági tűrések a magasépítésben).